

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.078/2008/4.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Budai Miklós ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Pencz Kamilló ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti lakos alperes ellen szavatossági igény és kártérítés iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2007. november 20. napján kelt 8.G.40.274/2006/26. számú ítéletével szemben az alperes részéről 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** és az alperest terhelő marasztalás összegét 860.000,- (Nyolcszázhatvanezer) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 210.000,- (Kettőszáztízezer) Ft elsőfokú eljárási költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 7.700,- (Hétezer-hétszáz) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

A ló alom gyártásával foglalkozó felperesi társaság 2006. június 6-án mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött az alperessel, amely alapján az alperes 7.000 db, egyenként 300 kg-os átlagsúlyú búza és tritikálé szalmabála szállítását vállalta. A 70 x 120 x 240 cm-es bálák árát 1.600,- Ft + 15 % ÁFA/db összegben határozták meg azzal, hogy a nedvességtartalom a 16 %-ot nem haladhatja meg. A szerződés 6. pontja szerint az alperes az időjárás függvényében kötelezettséget vállalt a szalmabálák folyamatos készítésére, a felperes annak elszállítására. Rögzítették, hogy e kötelezettség megszegéséből eredő esetleges kárt a késedelembe eső fél

köteles viselni. A várható tételt napi 500 bálában határozták meg. Mivel eleinte a felperes nem tudott biztosítani szállítójárművet, a 2006. június 26-i próbaszállítást követően az alperes és egy szomszédja fuvarozott, de a rendelkezésre álló, illetve előírt mennyiség a napi egy-két szállítmánnyal nem került elszállításra. Néhány napos esőszünet miatt a szállítás július 7-én indult ismét. A felperes telephelyén lerakodáskor szűrőpróbaszerűen ellenőrizte a bálák súlyát és nedvességtartalmát kézi mérőműszer segítségével. A mérést a felperes alkalmazottai végezték. Az erről készült jegyzőkönyvek tanúsága szerint a bálák mintegy 25 %-ának nedvességtartalma meghaladta a 20 %-ot. A vizes bálák súlya átlag 300 kg volt, a száraz báláké 230-250 kg. A felperes egy alkalommal jelezte írásban az alperesnek, hogy két bálánál magasabb nedvességtartalmat észlelt, illetőleg erre hivatkozással 120 db bálát elkülönített. A felperes ügyvezetője 2006. július 13-át követően az alperest telephelyén felkereste, ahol az alperes a bálázógép forgalmazójának tájékoztatására hivatkozva közölte, hogy a szerződésben megjelölt térfogatú bála súlya átlagos nedvességtartalom mellett csak körülbelül 250 kg súlyú lehet. A felek kilátásba helyezték a nedvességtartalom ellenőrzését a bálák felrakódását megelőzően, azonban a száraz időjárás miatt később erre már nem volt szükség; az utolsó szállítás 2006. július 19-én történt. Az alperes összesen 2.800 bálát adott át, melyért a felperes 5.152.000,- Ft-ot fizetett ki.

A felperes keresetében 6.051.500,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ezen összegből az alperes hibás teljesítésre hivatkozással 1.051.500,- Ft árleszállítási igényt érvényesített arra hivatkozással, hogy a bálákból 120 db minőséghibás, azaz 16 %-ot meghaladó nedvességtartalmú volt, ezek árát összesen 220.800,- Ft-ban határozta meg. A fennmaradó 2.680 db megfelelő minőségű bála súlyhiányos volt, a szerződésben megjelölt 300 kg helyett csak 250 kg átlagsúlyú. A hiányzó 134.000 kg súly értékét 830.800,- Ft-ban jelölte meg.

További 5.000.000,- Ft követelést szerződésszegéssel okozott kár címén terjesztett elő arra hivatkozással, hogy az alperes 2006. július 19-én megtagadta a szerződés további teljesítését, amelyből eredően 20.000 EURO kötbérfizetési kötelezettsége keletkezett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperes jelezte volna számára a bálák minőségi problémáit, kivéve a 2006. július 13-i szállítólevélen feltüntetett két nedvesebb bálát. Nem fogadta el a felperes alkalmazottai által annak telephelyén végzett minőségellenőrzéseket, tekintettel arra, hogy a teljesítés helye az ő telephelye volt, illetve a vizsgálatoknál nem volt jelen. Álláspontja szerint a felek 2006. július 13-át követően az alperes telephelyén szóban megállapodtak a szerződés módosításáról; a felperes tudomásul vette, hogy a bálázógép a szerződésben megjelölt méretben csak átlagosan 250 kg súlyú bála előállítására képes.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.051.500,- Ft-ot és ennek 2006. július 19-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Megállapította, hogy a per során felmerült költségeiket a felek maguk viselik. Ítélete indokolásában

nem fogadta el az alperes védekezését a bálák minőségellenőrzésével kapcsolatban. Utalt arra, hogy a szerződés szerinti teljesítés érdekében az alperes együttműködésre lett volna köteles, érdekében állt a minőségellenőrzésen való részvétel megszervezése. Álláspontja szerint a felperes által végzett minőségellenőrzésről az alkalmazottai által készített jegyzőkönyv megfelelően bizonyította a kereseti kérelemben megjelölt mennyiségű bálák minőségi hibáját. A bálák súlyhiányával kapcsolatban rámutatott, az alperes elismerte, az általa használt bálázógép a szerződésben megjelölt méret esetén nem képes a szerződésben meghatározott 300 kg átlagsúly elérésére. Az a körülmény, hogy a felperes továbbra is átvette a bálákat, nem értelmezhető közös megegyezéssel történt szerződésmódosításnak, csak azt fogadta el, hogy a bálázógép kisebb súlyú bála előállítására képes, a kialakult kg-onkénti árat azonban továbbra is irányadónak tekintették a felek a szerződés teljesítése során.

A felperes kártérítési igényét bizonyítottság hiányában nem fogadta el. A perben felmerült költségek viseléséről a felperes által előlegezett eljárási illeték, illetőleg a felek pernyertességének arányára hivatkozva döntött.

Az ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Másodlagosan kérte a perköltségviselésről szóló rendelkezés megváltoztatását és a felek pernyertességük-pervesztességük arányában történő kötelezését az elsőfokú eljárási költség viselésére. Továbbra is vitatta a felperes által végzett nedvességtartalom vizsgálatok tényleges, illetőleg szabályszerű elvégzését. Álláspontja szerint a bálák minőségi-mennyiségi ellenőrzésére azok átadásakor is sor kerülhetett volna, mivel a felperes a vizsgálatok elvégzésére mobil mérőműszerekkel rendelkezett. A felek szóban módosították a szerződést, a felperes elfogadta, hogy a bálázógép a szerződésben meghatározott méretű bálát a szalma előírt nedvességtartalmára figyelemmel csak 250 kg súlyban tudja előállítani. Ezt támasztja alá az is, hogy ezt követően a felperes jogfenntartás nélkül kiegyenlítette az alperes számláit. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a pernyertesség-pervesztesség közel azonos mértékére tekintettel a felek maguk viselik elsőfokú eljárási költségeiket, mivel a felperes csak mintegy 17 %-ban lett pernyertes.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állította, hogy a bálák mennyiségi, minőségi vizsgálatára a teljesítés helyén az alperes magatartása miatt nem kerülhetett sor, ezt szakszerűen az ő telephelyén végezték el alkalmazottai. Tagadta, hogy a felek a szerződés módosításában állapodtak volna meg, illetőleg, hogy elfogadta a csökkentett súlyú bálák folytán előállott súlyhiányt. Szándéka szerint a 7.000 bála leszállítását követő elszámoláskor a felek figyelembe vették volna azoknak a szerződésben megjelölttől eltérő tényleges súlyát.

A fellebbezés **részben alapos.**

Az alperes a felperessel 2006. június 6-án kötött mezőgazdasági termékértékesítési szerződésben kötelezettséget vállalt, hogy elkészít és átad a felperes részére 7.000 db szalmabálát, melynek méretét 70 x 120 x 240 cm-ben határozták meg. Mivel a felperes a

szalmát további feldolgozás céljából vásárolta, lényeges feltételnek tekintette a vásárolt szalma összsúlyát, ezért a szerződésben az egyes bálák átlagsúlyát 300 kg-ban állapították meg. A tovább feldolgozás technológiája minél szárazabb szalmát igényelt, erre figyelemmel a szalmabálák nedvességtartalmának felső határát 16 %-ban jelölték meg. Az alperes által nem vitatottan az általa gyártott méretű bálák súlya a kikötött nedvességtartalom mellett nem érte el a szerződésben meghatározott mértéket, a bálázógépet forgalmazó cégtől kapott tájékoztatás szerint is a szerződésben meghatározott méretben legfeljebb 250 kg átlagsúlyú bála előállítása volt lehetséges. Az előbbiekből megállapítható, az alperes nem kellő gondossággal úgy kötött szerződést, hogy a teljesítéshez szükséges feltételeket nem teremtette meg. Ha azonban a fél a szerződésszerű teljesítést illetően a saját adottságait súlyosan, gondatlanul tévesen méri fel és szerződéskötési gondatlansága miatt nem képes utóbb a szerződést teljesíteni, úgy ez a saját üzleti kockázatához tartozó olyan relatív, szubjektív ok, amely nem a szerződés érvényességét érinti, hanem a szerződés megszegését, adott esetben a szerződés felróható meghíúsulását eredményezi (Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.473/2004. számú jogeset).

Az alperes arra hivatkozott, a felek a 2006. július 13-át követő megbeszélésen szóban akként módosították a szerződést, hogy a felperes hibátlannak fogadta el a 250 kg/bála átlagsúly melletti teljesítést, erre figyelemmel a felek a bálák ellenértékét nem változtatták meg. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. A felperes tagadására figyelemmel az alperes közvetett bizonyítékokra hivatkozással kívánta alátámasztani állítását: a felperes a továbbiakban is kiegyenlítette az alperesnek a szerződési feltételek szerint kiállított számláit, illetve sem szóban, sem írásban jogfenntartással nem élt az alperesi hibás teljesítés miatt.

A szerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják (Ptk. 240. § (1) bekezdés), azonban lehetőség van a szerződés ráutaló magatartással történő módosítására is. A szerződés szerinti ár fizetése azonban önmagában nem bizonyítja, hogy a fél ráutaló magatartással módosítani kívánta a szerződést (Bírósági Határozatok 2002/4/138. számú jogeset).

A Ptk. 316. § (1) bekezdése értelmében, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. A jogfenntartás formáját, tartalmát a törvény nem határozza meg, ennek vizsgálatakor azonban figyelembe kell venni a Ptk. 207. § (4) bekezdését is: ha valaki jogáról lemond, vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni. Az előbbiekre figyelemmel a bírói gyakorlat elfogadja a jogfenntartást abban az esetben is, ha arra nem kifejezett módon kerül sor, de az eset összes körülményeiből erre lehet következtetni. A kifejezett jogfenntartási nyilatkozat hiányát - ha egyéb tények nem támasztják alá - tehát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

A jelen ügyben a felperes bizonyította, hogy gazdasági kényszer folytán nem volt abban a helyzetben, hogy a szerződés teljesítése alatt kikényszerítse az alperes

Gf.I.30.078/2008/4.szám

szerződésszegéséből eredő jogait. Igazolta, hogy az alperessel kötött szerződésben meghatározott súlyú szalmával azonos mennyiségű ló alom gyártására vállalt kötelezettséget (7. sorszámú beadvány melléklete), valamint azt is, hogy az alperes felmondása folytán megszűnt szerződéses viszony után eredménytelenül kísérelte meg

más szállítóktól a hiányzó szalma pótlását, mivel a rendelkezésre álló mennyiség erre az időre már más vállalkozók részére lekötésre került (16. sorszámú beadvány melléklete).

A Ptk. 305. § (1) bekezdése értelmében olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. A Ptk. 306. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében hibás teljesítés esetén a jogosult, ha sem kijavításra, sem kicserélésre nincs joga, vagy ha a kötelezett a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta, vagy a kötelezettségének nem tud eleget tenni, megfelelő árleszállítást igényelhet, vagy elállhat a szerződéstől. Az előbbiekre figyelemmel a felperes jogosan igényelt árleszállítást a szerződésben előírtnál kisebb súlyú bálákra hivatkozással, ebben a részében az elsőfokú ítélet érdemben helytálló.

A bálák nedvességtartalmával kapcsolatos felelősség kérdésében az ítéletábra az elsőfokú bíróságétól eltérő álláspontra helyezkedett. A Ptk. 421. § (3) bekezdése szerint a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés esetén a teljesítés helye a termelő telephelye. Jelen esetben ez az alperes aktuális tájékoztatása szerinti mezőgazdasági terület volt. A felek szerződésének 4. pontja értelmében a szalma szállításának költségei a felperest terhelték. A 8. pont szerint a szalma tulajdonjoga az alperes telephelyén a felperes szállítóeszközére történt felrakást követően a felperest illette meg. A szerződés 6. pontjában a felek a várható napi tételt 500 bálában határozták meg, a szállítás időpontjáról az alperes legalább 3 nappal korábban köteles volt értesíteni a felperest. Az alperes kötelezettséget vállalt az időjárás függvényében a szalmabálák folyamatos készítésére, a felperes pedig annak elszállítására. A felek kijelentették, hogy e kötelezettség megszegéséből eredő esetleges kárt a késedelembe esett fél köteles viselni. A peradatokból megállapítható, hogy a 2006. június 26-án történt próbaszállítást követően a felperes nem, illetve csak részben állította ki a bálák elszállításához szükséges szállítóeszközöket, azokat eleinte az alperes és szomszédja szállította el a felperes telephelyére (3. számú jegyzőkönyv 5. oldal 2. bekezdés, 8. számú jegyzőkönyv 5. oldal, 3. bekezdés, 26. számú jegyzőkönyv 2. oldal). A felperes előbbi mulasztása folytán a 2006. június 26. és 29. közötti esős időszakban nagyobb mennyiségű bála maradt az alperes telephelyén, melynek elszállításáról a felperes csak június 29-én, illetőleg július 7-én gondoskodott (8. számú jegyzőkönyv 6. oldal utolsó bekezdés), ekkor vizes bálákat is elszállított (17. számú beadvány 3. oldal 2. bekezdés). A kárveszély viselése a késedelmes szállítás folytán átszállt a felperesre. Az előbbiekre figyelemmel az ítéletábra nem fogadta el a felperes álláspontját a bálák túlzott nedvességével kapcsolatos minőségi hibát illetően, e vonatkozásban a keresetet megalapozatlannak találta. Tekintettel arra, hogy az esetleges minőséghibás bálák is megfelelő nedvességtartalom esetén kisebb súlyúak lettek volna, az alperes által

- 6 -

szállított mind a 2.800 bálát súlyhiányosnak minősítette; 50 kg átlagos súlyhiányra figyelemmel az összesen 140.000 kg szalma ellenértékét 860.000,- Ft-ban állapította meg.

Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperes marasztalásának összegét 860.000,- Ft-ra leszállította.

Az alperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a felperes nagymértékű pervesztessége miatt nincs lehetőség azon eljárási szabály (Pp. 81. § (1) bekezdés második fordulat) alkalmazására, hogy a felek a pernyertesség-pervesztesség megközelítő arányára figyelemmel maguk viseljék az eljárási költségeiket. A nagyobb részben pervesztéses felperes a Pp. 81. § (1) bekezdés első fordulata alapján köteles elsőfokú eljárási költség fizetésére, amelynek összegét az ítélet tábla a felperes pernyertességének és pervesztességének arányára figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a fellebbező alperes csak kisebb részben lett pernyertes, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes javára másodfokú eljárási költség fizetésére köteles, amelynek mértékét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Szeged, 2008. május hó 16. napján

Szűts Károlyné dr.sk.
a tanács elnöke

. Hámori Attila sk.
előadó bíró

Dr. Mányoki Zsolt sk.
táblabíró